

FELSEFE

C.E.M. Joad

Felsefe size ün, servet elde etmek, ya da çalıştığınız yerde ilerlemek için yardım sağlamaz; size ünlü kişilerin övgüsünü kazandırmada, diğer insanlarla ilişkilerinizde daha kibar ve geçimli olmanıza da yardımcı olmaz. Felsefe okumakla huyunuzun daha soylu olacağını ya da halkın "filozofça tavır" dediği o çok aranan tavrı kazanacağınızı da beklemeyiniz; dış ağrısına katlanmada, yaşamın güçlüklerine göğüs germede herhangi bir kimseden farkınız olmayacaktır. Filozof da herkes gibi ayakkabı bağı koptuğunda ya da treni kaçırdığında küfretmekten kendini alamaz; bir çiviye bastığında ya da dilini dişlediğinde, herkes gibi o da ne duyduğu acıyı ne de kızgınlığını gizleyecektir.

Filozoflar yaşamlarını yoluna koymada hiç kimseden daha başarılı değillerdir. Astroloji, Spiritüalizm, "Hıristiyan Bilimi", Psikanaliz ve insanlığın manevi başarıları için bulunmuş diğer çağdaş aspirinlerin tam tersine, felsefe öğrencilere ne kendilerini nasıl idare edecekleri ne de geleceği nasıl kestirecekleri bakımından herhangi özel bir bilgi sağlamaz. Dünya çapında ünlü hiçbir filozof size dostluk kurma, başkaları üzerinde etkili olma, aşağılık duygunuzu yenme konusunda bir şey söylemez. Aynı şekilde felsefe, sizi ne beklenen herhangi bir tehlikeden korur, ne yalnızlığınızı giderebilir, ne de korkunuzu dağıtabilir veya çağdaş dünyanın giderek artan kaosu karşısında size sığınabileceğiniz bir yer gösterebilir.

O halde felsefenin gereği nedir? Okuması çetin, anlaması zor bir konu; incelediği şeyler açık olmaktan uzak, üstelik profesörleri de yazdıklarında oldukça karanlık. Felsefeyi anlayarak okumak için bir rehber hocanın yardımına ve tartışma fırsatına gerek var. Bu güçlüklerle karşın pratik hiçbir yararı da yok. Filozofun çabalarını ödülle şerefendirme diye bir şey de yok ortada. Felsefe bilgisi hiçbir işverenin değerlendirdiği bir nitelik olmadığı gibi, kişiyi yaşamında başarılı kılacak bir güçle de donatmamaktadır. Öyle ise felsefe öğreniminin gereği var mıdır?

Bu sorunun tek yanıtı vardır: anlama gereksinimini tatmin etmek. Bazılarımız kendimizi içinde bulduğumuz bu şaşkıncı dünyanın anlamını bilmek, genellikle insan yaşamının, özel olarak kendi kişisel varlığımızın önemini ve mümkünse amacını anlamak ister. *Yaşamın amacı nedir ve nasıl yaşanmalıdır?*

Felsefe bu tür sorularla ilgilenir; bunlara kesin yanıtlar bulmak için değil, sadece üzerinde düşünmek ve tartışmak, bizden daha üstün kişilere akla yakın görünen yanıtları gözden geçirmek için ilgilenir. Öyle ise diyeceğiz ki, felsefe ruhun evren üzerindeki serüveninin bir tasviridir. Bir kısım insanlar bu zihinsel ve spiritüel macerayı izlemede büyük zevk buluyorlar; bunlara filozof diyoruz. Onların açtıkları ışıklı yolda adım atmaya yalnız bu zevki paylaşanlara öğretiriz.

C.E.M. Joad, *Philosophy*, New York, 1975, S. 15-16

